

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Michaely Svobodové a soudkyně Mgr. Moniky Kyselové a Mgr. Miluše Pěchové ve věci

žalobkyně: **Marta AXXXXX**, narozená XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená advokátem Mgr. Radslavem Janečkem
sídlem 615 00 Brno, Bubeníčková 44

proti
žalované: **Miloslava KXXXXX**, narozená XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená advokátkou Mgr. Evou Klimánkovou
sídlem Moravské náměstí 15, 602 00 Brno

o určení vlastnického práva, o odvolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 10. srpna 2017, č. j. 48 C 104/2016-92,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.
- II. Žalobkyně je **povinna** zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 6.776 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky Mgr. Evy Klimánkové.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem soudu I. stupně bylo rozhodnuto, že návrh žalobkyně, aby soud určil, že žalobkyně je vlastníkem bytové jednotky č. XXXXX v budově č.p. XXXXX na pozemku p.č. XXXXX spolu se spoluvlastnickým podílem ve výši id. 7030/98827 na společných částech domu a pozemku v k. ú. ŽXXXXX, obec XXXXX, se zamítá (výrok I.), a žalobkyně je povinna zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 16.940 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalované (výrok II.). Soud tak rozhodl o žalobě skutkově odůvodněné tím, že žalovaná - matka žalobkyně - jako nájemkyně předmětného bytu (původně ve vlastnictví města Brna) v roce 2004 získala možnost byt zakoupit do svého vlastnictví, že žalobkyně a její manžel (kteří měli v té době společné bydliště v Makedonii) zaplatili za žalovanou kupní cenu bytu, který tak

žalovaná získala do svého vlastnictví a následně jej smlouvou ze dne 8. 11. 2005 darovala žalobkyni při současném zřízení věcného břemene užívání bytu ve prospěch žalované, že žalobkyně byla od roku 2012 vystavena narůstajícímu domácímu násilí ze strany svého manžela (pro které byl následně pravomocně odsouzen), následně po rozvodu manželství v březnu 2014 byla manželem vyhozena z bytu a byla nucena bydlet v „nelidských podmínkách“ ve svých pracovních prostorách a její osobní krizová situace byla znásobena tím, že v srpnu 2013 byla proti ní a jejímu manželu podal věřitel Miroslav ŠXXXXX u makedonského soudu žalobu na zaplacení dluhu ve výši 6.401.510 MKD (cca 2.813000 Kč) zaviněného manželem žalobkyně v souvislosti s jeho podnikatelskou činností, že v rámci tohoto soudního řízení soud předběžným opatřením zakázal žalobkyni dispozici s jejím majetkem, že žalobkyně, vedená obavou z exekučního zabavení majetku a tlakem ze strany žalované, která byla ve velmi nepříznivém zdravotním stavu a obávala se ztráty bydlení, předmětný byt a další bytovou jednotku v Brně – Bystrci (kterou nabyla rovněž darem od žalované v roce 2012) smlouvou ze dne 15. 8. 2014 darovala žalované za současného ujednání, že poté, co hrozba exekuce na majetek žalobkyně pomine, žalovaná jí obě nemovitosti daruje zpět, že žalobkyně se v těžké životní situaci po rozvodu manželství v prosinci 2014 vrátila do ČR a nastěhovala se do předmětného bytu k žalobkyni, kde od srpna téhož roku již bydlel i její syn Kristijan, že žalobkyně se po týdnu společného bydlení na výzvu žalované musela odstěhovat do bytu v Bystrci a později tak byl nucen učinit i její syn, jemuž žalovaná zabránila v užívání bytu výměnou zámků, že žalovaná následně zrušila žalobkyni i jejímu synovi v předmětném bytě trvalý pobyt, že dne 3. 9. 2015 žalovaná vyvolala mezi oběma účastnicemi konflikt, kdy odmítla od žalobkyně přijmout úhradu za užívání předmětného bytu synem Kristijanem a velmi hrubě ji slovně napadla, a že žalobkyně z uvedených důvodů dopisem ze dne 12. 8. 2015 od darovací smlouvy odstoupila pro nevděk. Z vylíčeného skutkového stavu žalobkyně dovozovala, že darovací smlouva ze dne 15. 8. 2014 je neplatná proto, že ji žalobkyně uzavřela „v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek“, a že i v případě platného uzavření darovací smlouvy žalobkyně od smlouvy účinně odstoupila pro nevděk podle ustanovení § 2072 obč. zákoníku; žalobkyni proto svědčí vlastnické právo k předmětné bytové jednotce. V průběhu řízení žalobkyně doplnila tvrzené důvody neplatnosti darovací smlouvy tak, že účastnice ji uzavřely se společným úmyslem zkrátit věřitele žalobkyně - Miroslava ŠXXXXX (tak, aby v exekučním řízení, které mělo následovat po jeho úspěchu v soudním sporu o 6.401.510 MKD před příslušným makedonským soudem, nemohl být uspokojen prodejem obou bytů z majetku žalobkyně). Žalobkyně je sice (stejně jako žalovaná) přesvědčena o tom, že jde o vykonstruovanou pohledávku (uplatněnou Miroslavem ŠXXXXX, blízkým přítelem a dlouholetým obchodním partnerem jejího bývalého manžela, který výslovně žalobkyni avizoval, že nehodlá pohledávku popírat, což bude mít za následek úspěch ŠXXXXX ve sporu, následnou exekuci na majetek žalobkyně a vystěhování její matky z předmětného bytu, přičemž pro případ, že žalobkyně přistoupí na všechny jeho požadavky stran vypořádání společného majetku přislíbil „zařídít“ zpětvzetí žaloby), avšak žalobkyně by s ohledem na spolupráci mezi Miroslavem ŠXXXXX a jejím manželem byla ve sporu nevyhnutelně neúspěšná.

2. Soud I. stupně dospěl k závěru, že darovací smlouva ze dne 15. 8. 2014 je platným právním jednáním. Tvrzený úmysl účastnic zkrátit tímto právním jednáním věřitele žalobkyně – Miroslava ŠXXXXX nemohl založit důvod absolutní neplatnosti smlouvy pro rozpor se zákonem, neboť z provedeného dokazování i tvrzení samotné žalobkyně vyplynulo, že pohledávka Miroslava ŠXXXXX za žalobkyni neexistovala, a nemohlo tak dojít ani k pokusu trestného činu poškození věřitele podle ustanovení § 222 trestního zákona; nelze též odhlédnout od skutečnosti, že se zde žalobkyně dovolává vlastního protiprávního, dokonce trestného jednání, neboť s ohledem na základní zásadu

občanského práva uvedenou v § 6 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. nemůže nikdo mít prospěch z vlastního protiprávního jednání. Chybí-li rozpor se zákonem, není pak darovací smlouva ze dne 15. 8. 2014 neplatná ani relativně, navíc případné relativní neplatnosti by se mohl s odkazem § 586 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. dovolávat toliko údajný věřitel žalobkyně - Miroslav ŠXXXXX. Ve vztahu mezi účastnicemi darovací smlouvy zde dne 15. 8. 2014 nedošlo ani k žádnému porušení dobrých mravů, neboť obě tento právní úkon učinily s tím, že „zachráni“ předmětný byt před hrozící exekucí. Neplatnost darovací smlouvy nezakládá ani žalobkyní tvrzený zákaz dispozice s majetkem žalované v předběžném opatření makedonského soudu, neboť žalobkyně jednak předběžné opatření přes výzvu soudu nepředložila, jednak ze žaloby podané Miroslavem ŠXXXXX vyplývá, že navrhované předběžné opatření se týkalo výlučně konkrétně specifikovaných nemovitostí v Makedonii, nikoliv v České republice. Neplatnost darovací smlouvy nemůže konečně založit ani žalobkyní tvrzená skutečnost, že smlouvu uzavřela v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek; tíseň ve spojení s nápadně nevýhodnými podmínkami totiž zakládá neplatnost smlouvy pouze za podmínek uvedených v ustanovení § 1796 obč. zákoníku, které dopadá pouze na smlouvy úplatné.

3. Soud I. stupně dále dospěl k závěru, že ze strany žalobkyně nedošlo k účinnému odstoupení od darovací smlouvy pro nevděk ve smyslu ustanovení § 2072 odst. 1 obč. zákoníku. Dopis žalobkyně ze dne 12. 8. 2015, na který žalobkyně odkazuje, totiž neobsahuje projev vůle žalobkyně směřující k odstoupení od darovací smlouvy, nýbrž výhradně výzvu ke splnění dohody účastnic o tom, že žalovaná předmětný byt darovací smlouvou převede zpět na žalobkyni, byt' s upozorněním, že pokud tak žalovaná neučiní, žalobkyni nezbude, než od smlouvy odstoupit. Za odstoupení od darovací smlouvy ze strany žalobkyně nelze považovat ani žalobu v této věci (byt' v obecné rovině by žaloba takový hmotněprávní úkon obsahovat mohla), neboť žalobkyně v žalobě projev vůle směřující k odstoupení od smlouvy neučinila, naopak výslovně uváděla, že od smlouvy již odstoupila právě dopisem ze dne 12. 8. 2015.
4. Podle soudu I. stupně by však ani v případě, kdyby žalobkyně účinně projevila vůli od smlouvy odstoupit, nemohlo by její jednání vyvolat právní účinky spojené s odstoupením od darovací smlouvy pro nevděk, neboť nebyly splněny předpoklady ustanovení § 2072 odst. 1 obč. zákoníku. V tomto směru soud I. stupně přihlédl k tomu, že účastnice (matka a dcera) si vzájemně předmětný byt i další byt v XXXXX v minulosti vzájemně bezúplatně převáděly v rámci řešení různých životních situací (nešlo tedy o jednorázovou záležitost), že žalovaná požádala žalobkyni a následně i jejího syna - svého vnuka o odstěhování z bytu (za současného darování bytu v XXXXX) z toho důvodu, že potřebovala klid po těžké nemoci a odlišný životní rytmus vnuka ji nadměrně zatěžoval, a že po žalované nelze požadovat, aby darovanou věc užívala striktně dle pokynů žalobkyně, což platí i ve vztahu k zrušení trvalého pobytu žalobkyni a vnukovi (což je navíc otázka správního práva) a k odmítnutí přijetí platby na „nájemné“ za syna žalobkyně. Při incidentu dne 3. 9. 2015 došlo sice mezi účastnicemi zjevně k výměně ostrých výrazů v souvislosti s jejich sporem o další osud předmětného bytu, tuto ojedinelou hádku však ze strany žalované nelze považovat za jednání dosahující intenzity hrubého porušení dobrých mravů vůči žalobkyni. Soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.
5. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně odvolání. Soudu I. stupně vytýkala především nesprávnost závěru, že absolutní neplatnost darovací smlouvy z důvodu úmyslu účastnic zkrátit věřitele žalobkyně je vyloučena proto, že pohledávka Miroslava ŠXXXXX za žalobkyní neexistovala; odvolatelka ve skutečnosti nikdy netvrdila, že šlo o vykonstruovanou pohledávku, uváděla pouze, že šlo o její subjektivní názor, tedy domněnku, kterou však neměla šanci před makedonským soudem prokázat. Pokud by

soud vyšel z provedených důkazů (žaloby Miroslava ŠXXXXX, dopisu bývalého manžela žalobkyně o uznání pohledávky, znění makedonské právní úpravy), popř. z úvahy o tom, jak by o pohledávce bylo Okresním soudem v Kumanovu pravděpodobně rozhodnuto, musel by dospět k závěru o tom, že pohledávka mezi žalobkyní a Miroslavem ŠXXXXX existovala, a že v době uzavření darovací smlouvy zde byla přímá hrozba exekuce na majetek žalobkyně. Pokud měl soud I. stupně o existenci pohledávky pochybnosti, měl žalobkyni podle ustanovení § 118a odst. 3 o. s. ř. vyzvat k doplnění důkazů a poučit ji o následcích nesplnění výzvy. Odvolatelka má navíc za to, že i v případě, kdyby uvedená pohledávka neexistovala, jednání účastnic by formálně naplňovalo skutkovou podstatu trestného činu pokusu o poškozování věřitele; jednalo by se totiž o skutkový omyl pozitivní podle § 18 odst. 3 trestního zákoníku, který by bylo třeba posuzovat jako pokus o spáchání trestného činu. I za této situace by předmětná darovací smlouva musela být považována za absolutně neplatnou. Posouzení právního jednání účastnic soudem I. stupně jako platného odporuje též judikatuře Nejvyššího soudu (rozsudku sp. zn. 21 Cdo 3782/2012, na který žalobkyně v řízení odkazovala), z níž lze pro poměry v dané věci dovodit, že uzavření darovací smlouvy mezi účastnicemi není právním jednáním neúčinným ani relativně neplatným, nýbrž absolutně neplatným. Nesprávný je tak i závěr soudu I. stupně o tom, že neplatnosti právního jednání by se mohl dovolávat pouze Miroslav ŠXXXXX jakožto neplatnosti relativní. Podle odvolatelky se nemůže jednat o jinou neplatnost, než absolutní, neboť právní jednání účastnic zjevně odporuje dobrým mravům, odporuje zákonu a zároveň zjevně narušuje veřejný pořádek. Soud I. stupně rovněž nesprávně interpretoval ustanovení § 6 obč. zákoníku, dospěl-li k závěru, že žalobkyně nemůže mít prospěch z vlastního protiprávního jednání. Pominul totiž, že podle uvedeného zákonného ustanovení prospěch z vlastního protiprávního jednání nemůže mít nikdo, tj. ani žalovaná, v jejíž prospěch ovšem soud I. stupně rozhodl. Odvolatelka proto navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že žalobě vyhově.

6. Žalovaná ve vyjádření k odvolání k námitkám žalobkyně uvedla, že její tvrzení o existenci pohledávky je zjevně účelové, neboť sama ve svých vyjádřeních potvrdila, že pohledávka byla vykonstruovaná, přičemž je to právě žalobkyně, kdo by měl mít povědomí o majetkové situaci své a svého manžela, stejně jako o jejím řešení. Na základě tvrzení žalobkyně a předložených důkazů nebylo možno dospět k jinému závěru, než učinil soud I. stupně, tj. že předběžné opatření vydáno nebylo a pohledávka za žalobkyní neexistovala. Soud I. stupně také na posuzovanou věc správně aplikoval ustanovení § 6 odst. 2 obč. zákoníku; žalobkyní podávaný výklad tohoto ustanovení je zcela mylný, neboť již z principu této právní normy je vyloučeno, aby strana, která sama návrh učinila, se jeho neplatnosti následně dovolávala, když se pro ni závazek stane tíživým. Žalobkyně dále zcela pomíjí skutečnou situaci, která panovala v době uzavření darovací smlouvy; kromě nestabilní rodinné situace žalobkyně v důsledku rozpadu jejího manželství šlo o nepříznivý zdravotní stav žalované, která se podrobovala dlouhé a vyčerpávající léčbě z onkologického onemocnění. Žalovaná chtěla mít v této situaci jistotu bydlení, když se jednalo o byt, v němž žije již od roku 1971, žalobkyně jej dostala od ní darem a nemá na jeho nabytí žádnou zásluhu. V době sepsu posuzované darovací smlouvy dne 15. 8. 2015 nebyla přitom pohledávka Miroslava ŠXXXXX žalobkyni ani žalované známa; žalobkyně její existenci nyní jen využívá ve snaze dosáhnout úspěchu v řízení. Žalovaná vycházela pouze z jednání bývalého manžela žalobkyně, který ji před uzavřením darovací smlouvy prostřednictvím SMS zprávy vyzval k vrácení částky 72.000 EUR, což na žalovanou působilo jako vyhrůžka, neboť manžel žalobkyně ani sama žalobkyně nikdy tuto půjčku žalované neposkytli. Tvrzení žalobkyně o hrozbě exekucí je jen účelové, neboť žaloba Miroslava ŠXXXXX byla bez projednání vzata zpět a neexistoval žádný vykonatelný právní titul, na jehož základě by k exekuci mělo dojít. Účastnice tedy darovací smlouvou

věřitele ŠXXXXX zkrátit nechtěly a ani nemohly, když jeho nárok byl vykonstruován a v době uzavření smlouvy jim ani nebyl znám; žalovaná nic neporušila, když v důsledku chování žalobkyně nesplnila svůj příslib darovat jí byt zpět; a konečně je to pouze žalobkyně, která svým chováním ve vztahu k žalované – své matce porušuje dobré mravy. Žalovaná proto navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdil.

7. Odvolací soud po zjištění, že objektivně i subjektivně přípustné odvolání (§ 201, § 202 a contrario o.s.ř.) bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.) a ze způsobilých odvolacích důvodů (§ 205 odst. 2 písm. e/ a g/ o.s.ř.), přezkoumal rozsudek soudu I. stupně i jemu předcházející řízení v celém rozsahu (§ 206 odst. 1, § 212, § 212a o.s.ř.), a odvolání žalobkyně neshledal důvodným.
8. Na právní jednání je třeba hledět spíše jako na platné než neplatné (§ 574 o. z.). Neplatné je (mimo jiné) právní jednání, které se přičí dobrým mravům, právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje, a právní jednání, pokud má být podle něho plněno něco nemožného (srov. § 580 odst. 1 a 2 o. z.). Je-li neplatnost právního jednání stanovena na ochranu zájmu určité osoby, může vznést námitku neplatnosti jen tato osoba; nenamítne-li oprávněná osoba neplatnost právního jednání, považuje se právní jednání za platné (srov. § 586 odst. 1 a 2 o. z.). Soud přihlédně i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičí dobrým mravům anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek; to platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému (srov. § 588 o. z.).
9. V projednávané věci žalobkyně dovozuje (absolutně) neplatnost darovací smlouvy ze dne 15. 8. 2014 z tvrzeného společného úmyslu účastnic smlouvy „zkrátit“ jejím uzavřením „věřitele“ žalobkyně Miroslava ŠXXXXX, který se v době uzavření smlouvy žalobou podanou u makedonského soudu domáhal po žalobkyni a jejím bývalém manželovi zaplacení vysoké finanční částky jako dluhu z podnikání bývalého manžela žalobkyně. Žalobkyně měla za to, že obě účastnice se uvedeným jednáním dopustily trestného činu poškození věřitele podle § 222 tr. zák. (případně pokusu o spáchání tohoto trestného činu), a posuzované právní jednání je proto neplatné pro rozpor se zákonem.
10. Podle ustanovení § 13 odst. 1 tr. zák. trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. Podle odst. 2 téhož ustanovení k trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.
11. Podle ustanovení § 15 odst. 1 tr. zák. trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel a/ chtěl způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, nebo b/ věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.
12. Podle ustanovení § 222 odst. 1 písm. a/ tr. zák. kdo, byť i jen částečně, zmaří uspokojení svého věřitele tím, že zničí, poškodí, zatají, zcizí, učiní neupotřebitelnou, nebo odstraní, byť i jen část svého majetku, a způsobí tím na cizím majetku škodu nikoli malou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. Podle odst. 2 téhož ustanovení stejně bude potrestán, kdo, byť i jen částečně, zmaří uspokojení věřitele jiné osoby tím, že zničí, poškodí, zatají, zcizí, učiní neupotřebitelnou nebo odstraní, byť i jen část majetku dlužníka, a způsobí tím na cizím majetku škodu nikoli malou. Podle odst. 3 téhož ustanovení odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, a/ způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značnou škodu, nebo b/ získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch. Podle odst. 4 téhož ustanovení odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán, a/ způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, b/ získá-li takovým činem pro

sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo c/ způsobí-li takovým činem jinému úpadek.

13. Odvolací soud má shodně se soudem I. stupně za to, že již z tvrzení samotné žalobkyně (s nímž je ve shodě také tvrzení žalované a potvrzují ho i výsledky dokazování před soudem I. stupně) vyplývá, že nebyl splněn základním předpoklad trestní odpovědnosti účastnic za trestný čin poškození věřitele, jímž je existence závazkového právního vztahu mezi věřitelem a dlužníkem. Ze žalobních tvrzení žalobkyně, doplněných podáním ze dne 6. 3. 2017 (čl. 47 a násl. spisu) totiž vyplývá, že darovací smlouvu (stejně jako žalovaná) uzavřela v přesvědčení, že pohledávka Miroslava ŠXXXXX za žalovanou a jejím bývalým manželem je pouze fiktivní (tj. že ve skutečnosti jde o uskutečnění záměru bývalého manžela žalobkyně dosáhnout uznáním neexistujícího závazku poškození žalobkyně při vypořádání majetku po rozvodu); správnost tohoto předpokladu potvrzují přitom skutečnosti uvedené do řízení rovněž samotnou žalobkyní, tj. že Miroslav ŠXXXXX je blízkým přítelem a dlouholetým obchodním partnerem jejího bývalého manžela, že žalobkyně nikdy nebyla o žádné jeho pohledávce vůči bývalému manželovi informována, že bývalý manžel výslovně žalobkyni avizoval, že nehodlá pohledávku popírat, což bude mít za následek úspěch ŠXXXXX ve sporu, následnou exekuci na majetek žalobkyně a vystěhování její matky z předmětného bytu, že pro případ, že žalobkyně přistoupí na všechny jeho požadavky stran vypořádání společného majetku přislíbil „zařídít“ zpětvzetí žaloby, a že následně poté, co bývalý manžel žalobkyně dosáhl splnění svých požadavků ohledně vypořádání společného majetku, vzal Miroslav ŠXXXXX bez projednání věci žalobu zpět, aniž žalobkyni sdělil důvod tohoto postupu. K uvedenému lze dodat, že i v případě, kdyby byl uvedený objektivní předpoklad (tj. existence závazkového právního vztahu mezi Miroslavem ŠXXXXX a žalovanou, resp. jejím manželem) naplněn, nebyla by naplněna subjektivní stránka tohoto trestného činu, neboť jejich přesvědčení o účelovém jednání manžela žalobkyně (podložené jeho předchozím jednáním vůči žalobkyni zahrnujícím nejen násilí, ale i protiprávní bránění v užívání společného majetku) vylučuje, že by jejich úmysl při uzavření darovací smlouvy směřoval ke zkrácení (skutečného) věřitele. Na tom nic nemění žalobkyní tvrzená skutečnost, že s ohledem na spolupráci mezi Miroslavem ŠXXXXX a jejím manželem by byla ve sporu nevyhnutelně neúspěšná, a hrozba následné exekuce na její majetek byla tedy reálná. Taková skutečnost totiž nenavzdávkuje tomu, že záměrem účastnic bylo zkrátit (skutečného) věřitele žalobkyně, nýbrž (jak správně akcentuje také soud I. stupně) „zachránit“ byt před hrozící exekucí; té by ovšem podle shodného přesvědčení účastnic mohlo být dosaženo nikoli v důsledku existence skutečné pohledávky, nýbrž právě pouze v důsledku protiprávního jednání manžela žalobkyně směřujícího k poškození žalobkyně, a ve svém důsledku také žalované. Lze tedy uzavřít, že uzavřením posuzované smlouvy se účastnice spáchání trestného činu poškození věřitele nedopustily; právní konstrukcí žalobkyně, že i při neexistenci pohledávky by jednání účastnic mělo být kvalifikováno jako pokus o spáchání trestného činu podle ustanovení § 18 odst. 3 trestního zákoníku, se odvolací soud pro její zjevnou nepřiměřenost nezabýval.
14. Z výše uvedeného vyplývá, že účastnice při uzavření darovací smlouvy nejednaly v rozporu se zákonem; současně má odvolací soud shodně se soudem I. stupně za to, že posuzované právní jednání se také nepříčilo dobrým mravům, a to již proto, že obě účastnice byly k uzavření darovací smlouvy vedeny snahou předejít důsledkům protiprávního jednání manžela žalobkyně (byť by šlo o důsledky vyplývající z případného následně vydaného soudního rozhodnutí), které by žalovanou mohly uvést do zcela nepřijatelné životní situace bez možnosti vlastního bydlení (k níž by ovšem nemohlo dojít, pokud by dříve sama žalobkyní předmětný byt nedarovala). Vzhledem k tomu, že platnost právního jednání je třeba posuzovat ve vztahu k okamžiku, kdy k němu došlo,

nemůže mít přitom na její posouzení jakýkoli vliv skutečnost, že žalovaná následně nesplnila svůj příslib darovat byt žalobkyni zpět poté, co hrozba exekuce pomine. Nebyl tak naplněn žádný z důvodů absolutní neplatnosti darovací smlouvy uvedených v ustanovení § 588 obč. zákoníku (ani její relativní neplatnosti podle § 580 obč. zák.), a jde proto o platné právní jednání.

15. Pokud jde o žalobkyní tvrzení důvod neplatnosti darovací smlouvy spočívající v tom, že smlouvu uzavřela „v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek“, jde o skutečnost, která není z hlediska posouzení platnosti darovací smlouvy právně relevantní; odvolací soud v této části zcela odkazuje na závěry soudu I. stupně obsažené v odůvodnění napadeného rozhodnutí, proti nimž ostatně odvolatelka ničeho nenamítala. Žádné odvolací námitky nebyly uplatněny ani ve vztahu k závěrům soudu I. stupně o tom, že ze strany žalobkyně nedošlo k účinnému odstoupení od darovací smlouvy pro nevděk ve smyslu ustanovení § 2072 odst. 1 obč. zákoníku, a o tom, že předpoklady uvedeného zákonného ustanovení nebyly naplněny ani po věcné stránce; rovněž s těmito závěry se odvolací soud ztotožňuje a také v této části zcela odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí.
16. Z výše uvedených důvodů odvolací soud rozsudek soudu I. stupně (včetně akcesorického výroku o nákladech řízení, který soud I. stupně správně opřel o ustanovení § 142 odst. 1 o.s.ř.) za použití ustanovení § 219 o.s.ř. jako věcně správný potvrdil.
17. Podle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. má žalovaná proti žalobkyni právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Požadavek žalobkyně na aplikaci ustanovení § 150 o.s.ř. neshledal odvolací soud opodstatněným, neboť ve skutečnostech žalobkyní uplatněných (tj. v tom, že sporné právní jednání účastnice učinily ve shodě, a v tom, že žalovaná nesplnila příslib zpětného darování bytu žalobkyni) nespatřuje okolnosti odůvodňující závěr, že přiznání náhrady nákladů úspěšné žalované by představovalo ve vztahu k žalobkyni nepřiměřenou tvrdost. Náklady, které žalovaná v tomto stadiu řízení účelně vynaložila, jsou představovány odměnou za zastupování advokátkou v sazbě 2.500 Kč za 2 úkony právní služby spočívající v sepisu vyjádření k odvolání a v účasti u jednání před odvolacím soudem (§ 11 odst. 1 písm. g/ a k/ vyhl. č. 177/1996 Sb.), paušální náhradou hotových výdajů za 2 úkony po 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.) a částkou odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokátka povinna odvést podle zvláštního právního předpisu ve výši 1.176 Kč (§ 137 odst. 3 o.s.ř.), celkem tedy 6.776 Kč; podle ustanovení § 149 odst. 1 o.s.ř. odvolací soud uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované náhradu těchto nákladů k rukám advokátky, která ji v řízení zastupovala.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání za podmínek ustanovení § 237 o.s.ř. do dvou měsíců ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Městského soudu v Brně; přípustnost dovolání je oprávněně zkoumat jen dovolací soud.

Brno 19. června 2019

JUDr. Michaela Svobodová v. r.
předsedkyně senátu